

domása sincs. Beavatott körökben ezt csak választási manővernek tartják és a kérdést úgy látják megoldva, hogy ez nem egyéb, mint *irányadó jelszó*.

A *Politikai Értesítő* jól informált oldalról azt jelenti, hogy *Wekerle Sándor* mandátum vállalása alaptalan koholmány, mert *Wekerle* ezidő szerint nem szándékozik a politikában részt venni.

Az igazi liberálisizmus.

(*Saját tudósítónktól.*) Kis pártja élén ma *Andrássy Gyula* grófnak oly helyzete van a parlamentben, amelyet az angol „splendid isolation”-nak nevez. E „fényes elszigeteltség” bizonyára nem esik nehezére oly előkelő szellemnek, mint az övé, annál kevésbé, mert ezt a helyzetet a maga jószántából választotta.

Tegnapi beszéde azonban egy pillanatra kiragadta *Andrássy Gyula* grófot elszigetelt politikai helyzetéből s „a többség rokon-szenvét, sőt éljeneit és tapsait szerezte meg a számára. Beszédének hatását a jelenlegi többségre két szóval érthetővé tesszük: a beszéd liberális volt ízében, tehát *állami szellemtől* áthatott.

Akik beszédétől politikai inyenccségük ki-elégítését várták: *Tisza István* liberálisizmusának a tulcitalását, a vele valamikor egy párton lévő közoktatási miniszter beszédének szétszedését, stb., stb.: azok bizony megcsalódtak benne. Ez a beszéd előnyösen különbözött például a bankkérdésben tartott éles beszédétől, mert *nem pártérdek és párt-taktika sugalta, hanem a nemzet érdeke*, amelynek ezer bajt és veszedelmet zuditana a nyakába a felekezeti gyűlölködés elterjedése.

Andrássy gróf félti az országot, — nem a különböző érdekek harcától, hanem a harcok elfajulásától. Félti az országot attól a nagy szerencsétlenségtől, hogy a parlamentben a pártok merő érdekképviselésekké süllyedjenek, amelyek az egyetemes nemzet

például végigmegy a boulevardon. De tudod, a kis fiuknak is adnék belőlük, ahelyett, hogy így kiáltanék rájuk, mint ahogy most szokás: — Nem mész mindjárt haza, te kis semmirekellő!

— Mond csak *Tricot*, nem furcsa, hogy senki se jön értünk? Hátha sohase jönne nekünk értünk?

— Nem félek tőle. Biztosan eltévesztették az órát. Nálunk nincs fali óra.

— Milyen nagy ez a szoba így este. És *Rose* fölment az igazgatónőhöz s azt mondta: mindjárt jövök. És még sincs itt!

— Egészen egyedül vagyunk.

— Milyen sötét az a zug! Nem látod, mintha mozogna ott valami? Nem félsz, *Tricot*?

— Oh, nem. És te, *André*, te sem félsz?

— Oh, nem.... Igen, ez az, szorúljunk összebb egy kissé. És mondd csak, *Tricot*, meg fogod engedni, hogy megcsókoljalak, dacára, hogy nagykorodban sok pénzéd lesz?

— Igen, mindig azt fogom akarni, hogy megcsókolj s én is csókolni foglak mindig, mint most. De mikor te nagy leszel s *Mariet* elviszed a falusi házba, talán ő ott félni fog egyedül?

— Egy nagy kutyát fogok venni neki. *Tricot*!

— *André*!

— Hallottad, milyet reccsent valami?

— Igen. Hát ne beszéljünk többet...

— Szorítsd az arcodat az arcomhoz... Hiszen mi ketten még egész kicsinyek vagyunk...

érdekei helyett a maguk kizárólagos osztályérdekeit szolgálják.

Valóban elszomorító, hogy a magyar közélet egész arculata hogy kezd megváltozni. Agrárizmus, merkantilizmus, ultramontanok és szabadgondolkodók: ilyen táborokra kezd szakadozni a társadalom. E táborok éles csatakiáltásától hangos a magyar közélet; zászlóik kitűzve, seregük szervezve, veszekedésük zaja majd fölveti a képviselőházat. Itt szabadkőművesek és a kongregációk hivei; ott katolikusok és protestánsok, meg zsidók. Ez nem mehet így tovább. Nagy és egységes népeknél mindez csak a hanyatlásnak és elfajulásnak tünete; a mi hazánkban nemzeti katasztrófa.

Andrássy Gyula gróffal együtt ezért emeli fel szavát a magyar közélet e dekadens iránya ellen minden politikus, aki nem elfogult és nem rövidlátó.

Andrássy gróf nagy idők tiszta és hamisítatlan liberálisizmusának a hangján szólott, azaz kikelt mindennemű szélsőség ellen.

A valódi liberálisizmus, amelynek a volt szabadelvű párt harminc esztendeig a hű sáfára volt, mintha egy körnek a közepén állana, oly egyforma távol áll minden túlzástól. Teljes szabadságot akar, tehát ellen-sége minden zsarnokságnak. Annak is, amely a vallásos érzésből felekezeti kérdést csinál, amely szabadgondolkodás címe alatt erőszakoskodik a vallásos érzésen, az emberek hitén.

Ez a liberálisizmus az ultramontanokat és az istentagadókat ugyanazon zsákba varrná, mert mind a két túlzástól egyképen félti az állam biztonságát s a társadalom egységét.

Ez a liberálisizmus nem állít máglyát sem a hitetlenek, sem a hívők számára. A vallásosságot megbecsüli, mint nemesítőjét a léleknek s vigasztaló angyalát a tömegeknek. Ám a vallásos érzést a felekezetiiséggel össze nem téveszti. A vallásosság gyertya, mely a sötét szobában világít; jól szabályozott tűz, amely éltet és melegít. A felekezetiiség könnyelmű játék a tűzzel, amelyből — egy kis vigyázatlansággal, vagy erősebb szél kerekedésével — pusztító tűzvész kerekedhetik.

Nincs szomorubb látvány egy felekezeti gyűlölség által rongyokra tépett társadalomnál, a szemforgatók és istentagadók nyílt tusája által megmértelyezett országnál. — *Andrássy gróf* beszédének javarésze ezzel a témával foglalkozott.

Szinte a történetírónak madártávlatából mindenesetre a leszűrő történelmi tanulságok magas régiójából vizsgálta e kérdést. Erélyes „megállj”-t kiáltott az egymásra rontó szélsőségeknek. Régi, nemes hagyományokra hivatkozott. *Széchenyinek*, *Kossuthnak*, *Deáknak* példájára, akik homlok-egyenest ellenkező politikai utakon jártak. S e három lángelme, bár utjaik egymástól messzire eltértek és más-más célokat követtek: egy dologban egyetértett. *Széchenyi*, *Kossuth*, *Deák Ferenc* egyformán megvoltak győződve, hogy *Magyarországot nem lehet és nem szabad másképp kormányozni, csak a a legteljesebb liberálisizmus legnemesebb hagyományaival*. „Amiben ez a három nagy magyar egyetértett, — mondta egy szerencsés ötlettel *Andrássy Gyula*, — abban bátran megnyugodhatik az egész nemzet.” Amint meg is nyugszik.

Garros repülése.

— Elbeszéli egy francia hirlapíró. —

(*Saját tudósítónktól.*) Rómából jelentik, hogy *Beaumont* után másodikként *Garros* ért célhoz Rómában tegnap délután 5 óra 14 perckor. De ez nem azt jelenti, hogy elesett a díjtól, mert repülése bámulatos gyors volt és a versenyszabályok az időt számítják a páris—róma—turini versenyen. Még nem lehetetlen, hogy *Garros* viszi el a díjat *Beaumont* elől. Közvetlenül utána ért Rómába *Vidard*.

Imponáló volt *Garros* repülése, mert az elemek is összeesküdtek ellene. Szerdán a pisa—római utrészleten szerencsétlenség érte s *lezuhanl repülőgéppel Ceccina és Dastegnietta között*. Aeroplánja pozdorjává tört s csodával határos, hogy ő maga ép bőrrel menekült. Kénytelen volt visszatérni Pisába és ott várta be, míg utána küldték új gépét. Ezzel tette meg aztán pompás repülését.

Nizzában fogadott francia honfitársaival, több hirlapíróval, hogy *versenyt fog repülni a nizza—római gyorsvonattal*.

Erről az örülten szédületes hajszáról a következőket beszéli el egy francia hirlapíró:

— Tizenkettőmagammal, csupa párisi lap-tudósítóval ültünk gyorsvonatra s az volt a megállapodás, hogy *Garros* térelőnyt ad nekünk, csak félórával azután száll föl, miután mi a gyorsvonaton már elindultunk. Így is történt. A nizza—római gyorsvonat alig áll meg valahol Genuáig. Ugy számítottunk, hogy *Garros* legfőljebb, ha Róma környékén érhet utól bennünket, ha ugyan baja nem esik gépének. Képzeltető ámulatunk, mikor néhány perccel Genua előtt feltűnt szédítő magasságban, mint valami kisebb madár, *Garros* aeroplánja. Jó távcsöveink voltak s tisztán láthattuk, milyen nyilsebesen repül a génuai kikötő felé.

Igazán lélegzetfójtva figyeltük *Garros* repülését. *Tizennégy hadihajó* állott a génuai öböl torkolata előtt, egyik a másiktól tizenöt kilométer távolságban, egyrészt azért, hogy az utat jelöljék, de főleg, hogy segítségére legyenek a versenyzőknek, ha valamelyikük a tengerbe zuhan.

— Most a hosszú alagutba rohant gyorsvonatunk. A percek örökkévalóságnak tünnek előttünk. Alig vártuk, hogy napvilágra jussunk s ismét láthassuk *Garrost*. Mikor kiértünk az alagutból, ő már messze járt. Távcsöveinkkel egy icipici pontot láttunk az égbolton, a *Portofino Culm* mögött, sűrű fellegek között. *Garros* volt. Aztán magasabbra emelkedett a felhők fölé s eltűnt szemünk elől. Az utirányt biztosan vette a hadihajók felé.

— Megint eltelt jó negyedóra. A nap kisültött és a felhők közül egyszerre előtűnt a nagy madár. Most jóval a gyorsvonat előtt szállott, de úgy látszott, hogy a magas régiókban hatalmas széláramlatok vannak, mert lejjebb ereszkedett s a gyorsvonat elhagyta. Feszült izgatottsággal lestük, hogy utólér-e bennünket. Már-már letettünk a reményről és aggódni kezdtünk, amikor elénk került, sőt jóval megelőzött. Így történt ez, épen *tizszer*. Hol elhagyta a gyorsvonat, hol ő repült a vonat előtt. Mi pedig, akik kényelmesen terjeszkedtünk az étkezőkocsi kényelmes karosszékeiben, arra gondoltunk, hogy milyen hős ő, aki ott a fellegek között, megdermedve a keserves hidegtől, küzd a francia név dicsőségért.

— Megérkeztünk Rómába. Az aeroklub automobiljai száguldva vittek bennünket a pariolii versenytérre. Utközben észrevettük a temérdek nép feszült várakozását, hogy *Garros* még nem érkezett meg. De alig szállottunk ki automobiljainkból, gyönyörű ivben a versenytér felé kanyarodott *Garros*. Hogy milyen lelkes volt a fogadtatás, arról már beszámoltunk hazaküldött táviratainkban. *Garros* mégis meg-